

23. Melenteva N. V. Dekonstruktsiya odnopoliarnoi hehemonyu: ob arsenale kontrhehemonycheskoho dyskursu / N. V. Melenteva // Levyafan : Hehemonyia y mnohopoliarnost (выр. 4) / [Pod. red. A. H. Duhyna; Red.-sost. Savyn L. V.]. – M.: Evrazyiskoe Dvyzhenye, – 2012. – S. 25–37.
24. Melvyl A. Yu. Metodolohyia “voronky prychnynosti” kak promezhutochnyy syntez “struktury y aghenta” v analize demokratycheskykh tranzytov / A. Yu. Melvyl // – Polys. Polytycheskye yssledovaniya. – 2002. – № 5. – S. 54–59.
25. Morozov D. V. Hvatemala: korruptsiya nepobedyama? / D. V. Morozov // Latynskaia Ameryka. – 2019. – №9. – S. 6–22.
26. Nykolas Maduro: v Venesuэle budet myr [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.youtube.com/watch?v=n7bcUng3Ztk>
27. Peshkom cherez Zakrytuiu Hranitsu I Kolumbyia – Venesuэla I Kak liudy zhyvut I Liadov [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.youtube.com/watch?v=chrOu6ic6XM>
28. Polovyi M. A. Politychni protsesy: teoriia ta praktyka modeliuvannia [Tekst] : monohrafiia / M. A. Polovyi ; Nats. un-t "Odes. yuryd. akad.". – O. : Feniks, 2011. – 286 s. : tabl. – Bibliohr.: s. 258–284.
29. Saiaimov Yu. N. Latynskaia Ameryka v kontekste formirovaniya novoi systemy mezhdunarodnykh otnoshenyi / Yuri N. Saiaimov // IBEROAME/RICA – 2019. – №1. – P. 44-64.
30. Symvolycheskaia polytyka: Sb. nauch. tr. / RAN. YNYON. Tsentr sotsyal. nauch.-ynform. yssled.; Otd. polyt. nauky; Red. kol.: Malynova O.Yu., hl. red., y dr. – M., 2017. – Выр. 5: Polytyka ydentychnosti. – 356 s. – (Ser.: Polytolohyia).
31. The Global Risks Report 2019 14th Edition [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupu: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2019.pdf
32. The Geopolitics of TTIP. Repositioning the Transatlantic Relationship for a Changing World. Washington: Center for Transatlantic Relations, 2014 [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupu: https://www.youtube.com/watch?time_continue=12&v=3A9yzB0rH2A
33. The 23rd Annual Conference of the Development Bank of Latin America. Published Washington, D.C., USA published: 12/09/2019 [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupu: <https://www.idea.int/news-media/news/23rd-annual-conference-development-bank-latin-america>
34. Trump's War on the 'Deep State' Turns Against Him / By Peter Baker, Lara Jakes, Julian E. Barnes, Sharon LaFraniere and Edward Wong // The New York Times. – 2019. October 24. [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupu: <https://www.nytimes.com/2019/10/23/us/politics/trump-deep-state-impeachment.html>
35. Tkach O. I. M'iaka syla" yak kharakterna oznaka politychnoho vplyvu velykoi derzhavy za umov bahatopoliarnoho svitu v latynoamerykanskomu rehioni / O. I. Tkach, A. O. Tkach // Politology bulletin. – 2018. – Iss. 80. – S. 77-85.
36. Kharytonova O. H. Polytycheskye rezhymy y rezhymnye yzmeneniya v zerkale nauchnoho dyskursu / O. H. Kharytonova // Vestnyk RUDN. Seryia: polytolohyia. – 2017. T. 19 – № 4 – S. 379–391.
37. Yakovlev, P. P. «Эффект Трампа» yly Konets hlobalyzatsyy? : monohrafiia / P.P. Yakovlev. – Moskva : RUSAINS, 2017. – 144 s.
38. Yanytskyi O. N. Вызовы y rysky hlobalyzatsyy. Sem tezysov / O. N. Yanytskyi // Sotsyolohycheskye yssledovaniya. – 2019. – № 1. – S. 29-39.
39. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://twitter.com/NicolasMaduro>
40. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://twitter.com/nayibbukele>
41. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.gob.mx/presidencia/>

DOI 10.31558/2617-0248.2019.4.6

УДК 316.3621;314.15.044(=161.2)(430)

ІНСТИТУТ СІМ'Ї В МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ДО НІМЕЧЧИНИ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4681-1664>

Касьянова М. М., д. політ. н., доцент, доцент кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Донецького національного університету імені Василя Стуса (Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7020-408X>

Шкодич А. І., здобувач, Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)

У статті автори досліджують міграційні процеси українських сімей до Німеччини. Інститут сім'ї є одним із найдавніших, що сформувався під впливом соціальних процесів, його роль є визначальною як для соціології, так і для міграційних процесів; він є основним носієм культурних зразків, оскільки правила, звичаї і традиції сімейного життя є специфічними для кожного суспільства. Можливість вільного пересування є однією з найважливіших цінностей сьогодення, тому міграційне питання є одним із найактуальніших для України як держави-донора великої кількості мігрантів.

Здійснено спробу охарактеризувати важливість інституту сім'ї у міграційних процесах з України. Причиною перетворення тимчасової міграції на постійну є те, що відбувається об'єднання сімей українців за кордоном, що тимчасово виїхали раніше, проте залишилися на тривалий строк в країні перебування та перевезли свої сім'ї у зв'язку з погіршенням стану життя на батьківщині, можливістю працевлаштування інших членів сім'ї.

Дослідження здійснено на основі офіційних даних та власного соціологічного опитування, розробленого авторами. Результати дослідження допомогли при аналізі сімей українських мігрантів, їх діяльності за межами батьківщини, визначенню їх адаптивності до умов нового середовища. Наше дослідження доводить те, що українські мігранти є вагомим складовою німецького суспільства. Об'єднуючись у громади та організації, вони мають підтримку один одного, аби менше сумувати за домом та спілкуватися з людьми, що стовідсотково розуміють інших мігрантів та їх проблеми. Сім'ї є повноправними одиницями сучасного суспільства, яке формує нове бачення та розуміння світу мігрантів. У даній статті автори приділили увагу розвитку та адаптації українських сімей до нового середовища перебування. Виявлено та описано актуальні причини імміграції до Німеччини. Автори окреслили основні етапи функціонування українських сімей мігрантів в умовах адаптації.

Ключові слова: міграція, інститут сім'ї, українці, Німеччина, українські сім'ї, адаптація.

Kasyanova M.M., Shkodych A.I. Family institution in migration processes of Ukrainian citizens to Germany

In the article the authors explore the migration processes of Ukrainian families to Germany. Under the influence of social processes, the Institute of the Family is one of the earliest to emerge; its role is crucial for both sociology and migration processes; it is a major carrier of cultural models because the rules, customs and traditions of family life are specific to each society. The ability to move freely is one of the most important values of modern life, which is why the migration issue is one of the most urgent issues for Ukraine as a donor country for large numbers of migrants.

An attempt has been made to characterize the importance of the family institute in migration processes from Ukraine. The reason of transformation from the temporary migration to permanent is the unification of families of Ukrainians abroad who provisionally left earlier, but stayed for a long time in their host country and moved their families due to the deterioration of the living conditions in their homeland, and the opportunity of employment for their other family members.

The study is based on official data and a sociological poll developed by the authors. The results of the study helped in analyzing the families of Ukrainian migrants, their activities outside the homeland, determining their adaptability to the new environment. Our research proves that Ukrainian migrants are a significant component of German society. By incorporating into communities and organizations, they have the support of each other which makes them less homesick and it gives the opportunity to communicate with people who have a full understanding of other migrants and their problems. Families are full units of modern society that shapes a new vision and understanding of the world of migrants.

In this article the authors paid attention to the development and adaptation of Ukrainian families to the new environment of stay. Popular reasons of immigration to Germany have been identified and described. The authors outlined the main stages of functioning of Ukrainian migrant families in the context of adaptation.

Key words: migration, family institute, Ukrainians, Germany, Ukrainian families, adaptation.

Постановка проблеми. Міграція відображає соціальні, економічні та демографічні процеси, переміщення людей на різних рівнях, що пов'язане з політичними, етнічними та релігійними складовими. Цей процес впливає на всебічний розвиток держав та регіонів, як країн-донорів, так і країн-реципієнтів. Дослідження пристосування та реалізації сім'ї як одиниці інституту сім'ї в іншій країні, характерною своїми звичаями та абсолютно іншими соціальними нормами, є обов'язковим елементом в участі сім'ї у міграційних процесах.

У даній статті нас цікавлять особливості інституту української сім'ї, участь сімей, як окремих одиниць суспільства, у міграційних процесах та їх розвиток під впливом іноземного суспільства.

Метою даної статті є дослідити основні тенденції та особливості розвитку інституту сім'ї в умовах міграції громадян України.

Поставлена мета передбачає вирішення таких завдань:

- відобразити етапи формування та розвитку сім'ї мігрантів для аналізу проблем, з якими зустрічаються мігранти;
- визначити характер сімейного регулювання в Німеччині, порівнявши його з вітчизняним;
- дослідити процес адаптації мігрантів та їх сімей та вплив цього процесу на психологічні якості мігрантів.

Аналіз останніх досліджень. Роботи українських видавців пояснюють основні причини міграції громадян України до Європейського Союзу, Німеччини зокрема, стан сучасних міграційних процесів, а також наслідки, до яких призводять велика кількість емігрантів – висвітлюють питання формування та функціонування сімей Васильківський Д.М. та Осійчук О.А. [1]. Слід надати увагу Марковій М.В. та Ветрилі Т.Г. [2], а також дослідженню, яке допомагає пізнати гендерні аспекти трудової міграції та їх особливості Герасименко Г.В. та Позняка О.В. [3].

Публікації закордонних авторів допомагають пізнати проблематику міграції до Західної Європи та інституту сім'ї як одного із основних складових суспільства. Саме ці автори описують ситуацію щодо складу сімей

в Німеччині, а також принципи організації сімейного регулювання. Увага зосереджується на питаннях формування та життя сімей іммігрантів в умовах пристосування до нового стилю життя з урахуванням всіх загроз та перепон у розвитку сім'ї у праці Baykara-Kumme H. *Immigrant Families in Germany. International Solidarity in Later Life* [4]. Також аналізується та пояснюється взаємозв'язок міграційних процесів та сімей у зв'язку з тим, що в умовах сучасного способу життя кількість сімей, що мігрують, постійно збільшується у роботі Pfliegerl J, Trnka S. *Migration and Family in the European Union* [5].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження, проведені цілою низкою авторів, дають можливість з'ясувати, якими є основні засади міграції як явища, загальні концепції міграційної політики, проте явище сімейної міграції епізодично представлено у наукових статтях українських дослідників та їхніх зарубіжних колег.

Виклад матеріалу. Сім'я – це базоване на шлюбі та кровній спорідненості об'єднання людей, пов'язане спільним побутом та взаємною відповідальністю; багатofункціональний інститут, функції якого утворюють систему відносин та забезпечують мотивацію взаємодії як сім'ї та суспільства, так і сім'ї і особистості [6]. З огляду на міграційні процеси, сім'я вважається групою індивідуальних мігрантів, що разом пристосовуються до умов іноземного середовища. А сімейною міграцією вважається окремий вид міграції, що може здійснюватися лише за декількох умов: одруження із громадянином приймаючої держави, возз'єднання сім'ї, супроводження головного мігранта, міжнародне усиновлення.

Міграційні потоки піддаються впливу цілій низці причин, серед яких: економічні, національні, релігійні, політичні, екологічні чинники. Особливе місце серед причин і мотивів міграції населення посідає якість навколишнього середовища, стихійні лиха, низький рівень економічного розвитку того чи іншого регіону, галузева структура народного господарства, наявність розгалуженої транспортної мережі, розвиток соціальної інфраструктури (можливості отримання освіти, культури, підвищення матеріального добробуту тощо).

Серед причин міжнародної міграції з України є: пошук джерел покращення свого економічного становища через підвищення рівня заробітної плати та додаткових надходжень; недостатня кількість робочих місць в країні; пошук кращого життя та умов праці за кордоном; пошук більших та кращих можливостей в соціальній сфері, насамперед у медицині, освіті, пенсійному забезпеченні тощо; відсутність перспектив у професійному розвитку та кар'єрного зростання; нестабільність політичної та економічної ситуації в країні; невивідні умови ведення бізнесу та широко поширена корупція у всіх сферах суспільного, політичного та економічного життя.

Найпоширенішим фактором, що впливає на переміщення сім'ї до іншої країни є економічний чинник. На думку самих українців, найголовнішою причиною міграцій є низька середня заробітна плата в Україні. Станом на серпень 2019 року середня заробітна плата в Україні становила 10537 грн. на місяць (приблизно 376,3 євро) [7]. В той час як у Німеччині – 1945 євро на місяць [8].

Сімейна міграція тісно пов'язана з трудовою міграцією. Потоки супроводжуваних сімейних мігрантів безпосередньо залежать від міграційних потоків трудового чи економічного класу, а отже, і від економічної міграційної політики. Порівняно з іншими групами мігрантів, дорослі сімейні мігранти повільно інтегруються на ринку праці приймаючої країни.

Німеччина є однією з основних країн-реципієнтів мігрантів. Забезпечення легальності працевлаштування українських мігрантів на території Європи та захист їхніх прав є важливими, тому між Україною та Німеччиною підписуються відповідні угоди, що забезпечують ці вимоги та регулюють потоки мігрантів. За останніми підрахунками кількість українців у Німеччині збільшилась майже у 4,5 рази порівняно з 1995 роком, коли налічувалось близько 30 тис. осіб, а зараз – біля 130 тис. [9]. Більшість громадян України переїжджають до Німеччини за сімейними обставинами, навчаються, працюють.

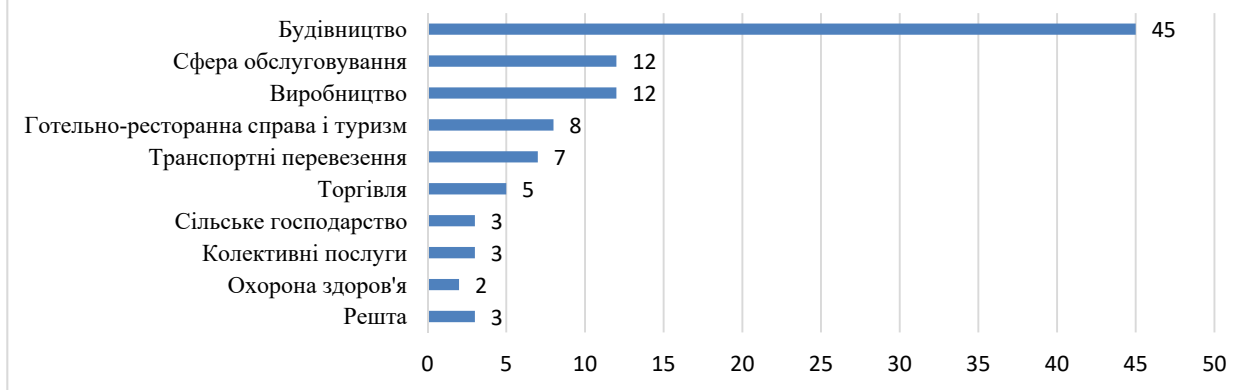
Для повноцінного розвитку сім'ї необхідним є матеріальне забезпечення. За проведеним нами опитуванням видно, що 53,9% мігрантів працює за освітою, після її підтвердження в Німеччині. 25,6% обрали кардинально інший вид занять, а 20,5% мігрантів або не працює доглядаючи за власною дитиною, ще навчається, або перебуває у пошуку роботи [10]. Чоловіки переважно зайняті на будівництві, жінки – у сфері обслуговування [11; 12]. Серед інших професій мігрантів є оптова та роздрібна торгівля, готельно-ресторанна справа і туризм, виробництво, охорона здоров'я, транспортні перевезення та колективні послуги, діяльність у сільськогосподарській сфері [13].

Зріс попит на низько кваліфіковану працю в будівництві, сільському господарстві, сфері послуг, тому до Німеччини виїжджають переважно водії, будівельники, медичні працівники та підсобні робочі. Більшість мігрантів працюють за наймом, проте є і підприємці. *Freiberufler* – це особа, яка займається трудовою діяльністю поза рамками підприємства, в межах своєї професійної специфіки. Це досить поширений вид зайнятості серед українських мігрантів, що живуть у Німеччині, проте статус «фрайберуфлера» можуть отримати особи, що працюють в таких сферах як: медична, юридична, економічна, консалтингова, технічна та гуманітарна.

Для країни перебування одним із складних завдань є забезпечення належних умов для інтеграції новоприбулих осіб до їх держави, адже уряди не можуть одразу надавати іммігрантам повні права, але і не обділяти їх підтримкою та певними соціальними благами.

Обмеження сімейної міграції може негативно вплинути на здатність країни залучати мігрантів, яких вона хотіла б залучити, так як забезпечення сприятливого доступу та умов для сімейних мігрантів є однією з основних політичних змінних у міжнародній конкуренції висококваліфікованих трудових мігрантів. Оскільки дружини/чоловіки висококваліфікованих мігрантів теж прагнуть бути освіченими та отримати високу кваліфікацію, то для країн-реципієнтів є додатковий «виграш», який отримується в результаті залучення до праці та збереження всієї сім'ї.

Рис. 1 Працевлаштування українських мігрантів
Ресурс: розроблено авторами [13]

Сім'ю як окремий інститут недооцінюють, тобто законодавства країн-реципієнтів не на достатньому рівні регулюють сім'ї мігрантів, які є своєрідним символічним прикладом неготовності суспільства до належного регулювання процесу міграції сім'ї.

Сімейна політика та її реалізація значно відрізняється у європейських країнах. Причиною цього є застосування різних способів впливу держави на сім'ю в цілому. Існує певна класифікація країн за типами сімейної політики, яку запропонував Г. Еспін-Андерсен: соціал-демократичні, консервативні, південно-європейські та ліберальні [6].

Німеччина є представником країн з консервативним типом сімейної політики, для якого є характерними середній рівень державної підтримки, роль жінки не є рівною чоловічій, існує традиційний погляд на гендерну рівність, коли чоловік має більше суспільних повноважень. Не зважаючи на це, у Німеччині було здійснено ряд реформ, що стосувалися сімейної політики, їх імплементація – це доволі довгий процес, який триває і досі. Відбулися зміни у наданні підвищеної фінансової допомоги батькам по догляду за дитиною; розширення сфери неповної зайнятості для жінок з дітьми (можливість гнучкого графіку роботи, збільшення тривалості батьківських відпусток); почала діяти програма з подолання бідності сімей з дітьми, яка втілюється через допомогу з працевлаштуванням батьків, а також надання податкових кредитів [14]. Загалом, Основний закон Німеччини шанує та охороняє інститут сім'ї, незалежно від того чи це сім'я громадян Німеччини, чи іммігрантів.

Міграція – це один із способів покращеного стандарту життя з великим потенціалом подальшого розвитку для мігрантів та їх сімей, особливо з економічної сторони. Сім'я, як структурна одиниця, має значний вплив на соціальне згуртування та розвиток суспільства як в країні походження, так і в країні перебування [15]. Соціальні зміни, переорієнтація соціальних цінностей та збільшення ролі жінки у всіх сферах діяльності сприяє функціональним та структурним змінам інституту сім'ї. Для українців перебування в одній з провідних країн Західної Європи – Німеччині приносить неабиякі позитивні наслідки: знайомство із західною культурою та життям, однозначно фінансова вигода, покращення мовних навичок чи вивчення іноземної мови «з нуля», набуття досвіду для подальшого кар'єрного розвитку. Для країни-донора це втрата великої кількості кваліфікованої робочої сили, що вже остаточно не повернеться на Батьківщину, оскільки емігрувала зі своїми рідними.

Проте міграція – це не лише матеріальні вигоди, а й певні витрати пов'язані з проблемами переїзду та облаштування на новому місці, а з сім'єю це тягне ще більше коштів, особливо, якщо сім'я має дітей, найму на роботу, оплати праці, отримання освіти чи підвищення кваліфікації, отримання допомоги та соціального забезпечення, та багато інших членджив.

Розвиток українських сімей є досить тривалим процесом, що охоплює фактично весь період існування сім'ї, зокрема перебування цих сімей в іноземній країні, адже у кожен із періодів розвитку сім'ї їх члени зустрічаються з новими перепонами, що так чи інакше впливають на забезпечення достатнього рівня життя.

Першим етапом розвитку сім'ї є реєстрація шлюбу, яка, в контексті міграцій, може відбутися на батьківщині чи за її межами.

Друга стадія розвитку сім'ї – аксіологічна. В новоствореній родині виробляються настанови та визначається рольові позиції чоловіка та дружини, як особистості, одного з подружжя, батьків та працівників. Під час цієї стадії починають виконуватися функції сім'ї, до яких належать: організація побуту, накопичення і передача власності, організація відпочинку та дозвілля, турбота про членів сім'ї, сімейне виробництво.

Наступною є стадія особистісного росту кожного у подружжі, виявляється у здатності взаємодіяти в системі сімейних міжособистісних відносин, яка складається з умінь орієнтуватися в сімейних ситуаціях, правильно визначати особистісні риси й емоційний стан членів сім'ї, обрати конструктивні способи спілкування один з одним, а також реалізовувати ці способи під час взаємодії.

Четвертим етапом є створення погодженого образу родини. Ця стадія характеризується появою в кожного члена сім'ї почуття цілісності, усвідомлення об'єднаного «ми».

Під час кожного з вище перелічених стадій розвитку сім'ї можуть виникати певні конфлікти як між подружжям, так і між іншими членами родини, внутрішньо особистісні конфлікти можуть негативно вплинути на функціонування сім'ї в цілому, проте якщо потреби членів сім'ї будуть задовольнятися, то цього можна уникнути. Серед проблем, з якими зустрічаються мігранти є такі: психосоціальні наслідки для членів сім'ї, труднощі інтеграції в країнах призначення та зміни гендерних ролей всередині сім'ї.

До того ж сім'я, що іммігрує піддається такому процесу як акультурація, що означає входження людини в інше соціокультурне середовище. Акультурація відбувається з урахуванням стресу та його подоланням, з погляду на культурне навчання, включає процес засвоєння необхідних для майбутнього розвитку в країні перебування специфічних культурних навичок, з огляду на соціальну ідентичність, характеризується рівнем самосприйняття та сприйняття оточення [16].

Психологічна адаптація – це процес встановлення оптимальної відповідності особистості і навколишнього середовища в ході здійснення властивої людині діяльності, що дозволяє індивідуумові задовольнити актуальні потреби і реалізувати зв'язні з ними значущі цілі, забезпечуючи відповідність людської психологічної діяльності, поведінки людини вимогам середовища. Соціальна адаптація визначає два процеси, наслідками яких індивід чи група індивідів досягають стану соціальної рівноваги, тобто відсутності наявного конфлікту з середовищем.

Адаптаційний процес проходить як в активній, так і в пасивній формах, але у більшості випадків ці дві форми поєднуються. Під час активної форми соціально-психологічної адаптації суб'єкти, впливаючи на соціальне середовище, прагнуть змінити його, проте це зазвичай завершити не вдається, оскільки вже давно сформоване середовище намагається зберегти свої вже усталені норми. Пасивна форма навпаки характеризує суб'єктів як тих, хто сприймає всі норми та правила поведінки тієї країни, в якій перебуває.

Прибувши до країни переселення, мігрант починає свій адаптаційний період, першим етапом якого є входження, влаштування у новому середовищі зі своїми особливими умовами, що залучає організаційні, правові, політичні, культурні, психологічні аспекти. Наступним етапом у цьому процесі – пристосування до різних сфер життя «нового» суспільства: політичної, економічної, трудової, етнічної, релігійної, культурної, інформаційної, освітньої, соціально-організаційної, психологічної. Оскільки соціальних напрямків досить багато, то й адаптація буде різнитися залежно від того, на якому рівні здійснюється та як конкретна особа сприймає середовище через призму свого характеру. Наявність різних видів адаптації спонукає мігранта до активного прилаштування до різних елементів суспільства: соціально-психологічним, культурним, професійним, побутовим та іншим характеристикам.

Коли іммігранти прибувають до нового місця проживання, у них руйнується чи навіть зникає попередня ситуація життя людини, до якої він психологічно звик, і з'являється зовсім нова соціальна ситуація, невідома, наповнена безліччю перепон та проблем. Іммігрантам доведеться навчитися опрацьовувати велику кількість інформації, з якою вони зустрічатимуться на кожному кроці, встановити міжкультурні зв'язки, виробити своє власне ставлення до нової реальності та систему оцінок дійсності, в якій вони опинилися.

Культурний шок проявляється на початковому етапі адаптації, тому мігрант, зіткнувшись з новою культурою та її нормами поведінки, переживає напруження, він відчуває певну втрату, відторгнення, тривогу, неповноцінність, плутається у цінностях, почуттях та самоідентифікації. Він з позитивної сторони сприяє прийняттю нових моделей поведінки і цінностей, впливає на саморозвиток.

Адаптація сім'ї мігрантів дещо відрізняється від адаптації однієї особи, тому що разом з іншими членами сім'ї вони продовжують спілкуватися рідною мовою, що з одного боку є негативним для швидкості пристосування до нового середовища, а з іншого боку допомагає полегшити сформовану напруженість та розділити стрес, зумовлений психологічним тиском іноземного суспільства. З часом так чи інакше система цінностей змінюється, проте в сім'ї набагато важче повністю викоренити її, загалом адаптація кожної особистості є унікальним процесом, який може не співпадати з груповими змінами.

Німеччина є полікультурною державою, що вказує на наявність двох і більше національностей на території однієї держави та безпосередньо залучає мігрантів до формування своєї національної ідентичності. А це дає вибір мігрантам чи соціалізуватися до нових умов, чи зберегти етнічну ідентичність особистості. Ефективна соціалізація може бути зосереджена на розвитку дитини у полікультурному середовищі, оскільки так для неї відкривається комплексність навколишнього світу, мається на увазі зародження в неї навичок самостійного вибору, розвитку поведінкової варіативності в різних культурних середовищах та підвищенні толерантності до інших культур.

Для сімей з дітьми адаптація не є проблемою, оскільки маленькі діти швидше і успішніше пристосовуються, дітям шкільного віку дещо складніше, тому що вони мають бути схожими на своїх однолітків з огляду на всі характеристики (мова, манери, поведінка, зовнішній вигляд). Процес адаптації є надзвичайно складним для людей похилого віку, тому що в них немає нагальної потреби підлаштуватись під нову культуру та її мову.

Міграція, сімейна зокрема, безпосередньо впливає на склад населення країни-донора та країни-реципієнта. Вихідці з України сформували одну з найчисленніших діаспор у світі, що зменшує кількості українців на території держави, але в свою чергу збільшує кількість населення Німеччини та інших європейських держав. Значно і змінюється етнічний склад населення обох сторін, адже частки етносів, що перебувають на території однієї чи іншої держави, мають різні показники.

Українські сім'ї мігрантів часто підтримують зв'язок з іншими українськими мігрантами. Це дає змогу відчути щось рідне, знаходячись на великій відстані від рідного дому. Серед друзів мігранти мають представників інших національних меншин чи мігрантів з усього світу, постійно взаємодіють один з одним. 64,1% опитаних підтримують зв'язок з українською діаспорою, яка залучає українців до активної співпраці [10]. В Німеччині є онлайн-видання «Українська Газета.de», утворено чимало об'єднань (Об'єднання Українських Організацій

у Німеччині, Об'єднання українських жінок у Німеччині), що допомагають українським сім'ям мігрантів розвиватися, перебуваючи в Німеччині.

Люди з такими якостями, як професійна компетентність, адекватна самооцінка, комунікативність, перевага загальнолюдських цінностей з-поміж інших, зацікавленість оточуючими людьми, зможуть легко пристосуватись до середовища країни перебування.

Висновки. Вивчення інституту сім'ї є одним із завдань для розуміння характеру міграційних процесів громадян України. Німеччина є однією з найбільших країн-реципієнтів українських мігрантів у Західній Європі, а також має досить своєрідну сімейну політику, що відрізняється від вітчизняної, тому процес пристосування та адаптації української сім'ї до нового середовища безпосередньо пов'язаний з правовим регулюванням сімей на внутрішньодержавному рівні. Наше дослідження доводить те, що українські мігранти є ваговою складовою німецького суспільства, а сім'ї є повноправними його одиницями, що формують нове бачення та розуміння світу мігрантів.

Бібліографічний список:

1. Васильківський Д.М., Осійчук О.А. Зовнішня трудова міграція в Україні: сучасний стан, причини, наслідки/ Д.М. Васильківський, О.А. Осійчук// Вісник Хмельницького національного університету. – №1'2009. – С. 97-100.
2. Маркова М.В., Ветрила Т.Г. Загальний погляд на проблему формування та функціонування сім'ї / М.В. Маркова, Т.Г. Ветрила // Український вісник психоневрології. – 2009. – Том 17, вип. 1 (58). – с. 89-92.
3. Герасименко Г.В., Позняк О.В. Гендерні аспекти трудових міграцій населення України/ Г.В. Герасименко, О.В. Позняк // Демографія та соціальна економіка – 2006. – № 1. – с. 46-54
4. Baykara-Kumme H. Immigrant Families in Germany. Intergenerational Solidarity in Later Life // Weissensee Verlag, Berlin, 2008. – 19-31;115-145; 191-207p.
5. Pfliegerl J., Trnka S. Migration and the Family in the European Union// ÖIF Schriften Heft 13, 2005. – 234p.
6. Gøsta Esping-Andersen The Three Worlds of Welfare Capitalism. Cambridge: Polity Press & Princeton: Princeton University Press, 1990 – 264 p.
7. Мінфін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/>
8. Statista [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/370558/umfrage/monatliche-nettoloehne-und-gehaelter-je-arbeitnehmer-in-deutschland/>
9. Правове регулювання переміщень населення (міграції, депортації, трансфери, проблеми біженців) історія і сучасність/ Матеріали п'ятої всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції – Львів, 2016 р.
10. Соціологічне опитування, розроблене авторами Касьянова М.М. та Шкодич А.І.
11. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> .
12. Eurostat Statistics Explained [Electronic resource]. – Retrieved from: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics.
13. Міграція в Україні: факти і цифри// Міжнародна організація з міграції (МОМ) Представництво в Україні. – 2016. – с. 10-19.
14. Ostner I R.eif M. Turba H. Family Policies in Germany// Third report for the project, Welfare Policies and Employment in the Context of Family Change.
15. Ровенчак О. Визначення та класифікації міграцій: наближення до операційних понять/ О. Ровенчак // Політичний менеджмент. – 2006. – №2. – с. 127-127.
16. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник : [у 2 кн.]: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія [для студентів вищих навч. закладів] / Л. Е. Орбан-Лембрик. – Київ : Либідь, 2006. – Кн.2. – 560 с.

References:

1. Vasilkivskij D.M., Osijchuk O.A. Zovnishnya trudova migraciya v Ukrayini: suchasnij stan, prichini, naslidki/ D.M. Vasilkivskij, O.A. Osijchuk// Visnyk Hmelnickogo nacionalnogo universitetu. – №1'2009. – с. 97-100. [In Ukrainian]
2. Markova M.V., Vetrila T.G. Zagalnij poglyad na problemu formuvannya ta funkcionuvannya sim'yi / M.V. Markova, T.G. Vetrila // Ukrayinskij visnyk psihonevrologiyi. – 2009. – Том 17, вип. 1 (58). – с. 89-92. [In Ukrainian]
3. Gerasimenko G.V., Poznyak O.V. Genderni aspekti trudovih migracij naseleण्या Ukrayini/ G.V. Gerasimenko, O.V. Poznyak // Demografiya ta socialna ekonomika – 2006. – № 1. – с. 46-54 [In Ukrainian]
4. Baykara-Kumme H. Immigrant Families in Germany. Intergenerational Solidarity in Later Life // Weissensee Verlag, Berlin, 2008. – 19-31;115-145; 191-207p.
5. Pfliegerl J., Trnka S. Migration and the Family in the European Union// ÖIF Schriften Heft 13, 2005. – 234p.
6. Gøsta Esping-Andersen The Three Worlds of Welfare Capitalism. Cambridge: Polity Press & Princeton: Princeton University Press, 1990 – 264 p.
7. Minfin [Electronic resource] – Retrieved from: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/> [In Ukrainian].
8. Statista [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/370558/umfrage/monatliche-nettoloehne-und-gehaelter-je-arbeitnehmer-in-deutschland/>
9. Pravove reguluvannya peremishen naseleण्या (migraciyi, deportaciyi, transferi, problemi bizhenciv) istoriya i suchasnist/ Materiali p'yatoy vseukrayinskoyi naukovu-teoretichnoyi internet-konferenciyi – Lviv, 2016 r. [In Ukrainian].
10. Sotsiologichne opytuvannya rozroblene avtoramy Kasyanova M.M. ta Shkodych A.I. [In Ukrainian].

11. Derzhavna Sluzhba Statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. – Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua> [In Ukrainian].
12. Eurostat Statistics Explained [Electronic resource]. – Retrieved from: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics
13. Mihratsiya v Ukraini: fakty i tsyfry// Mizhnarodna orhanizatsiya z mihratsii (MOM) Predstavnytstvo v Ukraini. – 2016. – s. 10-19 [In Ukrainian]
14. Ostner I R.eif M. Turba H. Family Policies in Germany// Third report for the project, Welfare Policies and Employment in the Context of Family Change
15. Rovenchak O. Vznachennya ta klasifikaciyi migracij: nablizhennya do operacijnih ponyat/ O. Rovenchak // Politichnij menedzhment. – 2006. – №2. – s. 127-127. [In Ukrainian]
16. Orban-Lembrik L. E. Socialna psihologiya: Pidruchnik: [u 2 kn.]: Socialna psihologiya grup. Prikladna socialna psihologiya [dlya studentiv vishih navch. zakladiv] / L. E. Orban-Lembrik. – Kiyiv: Libid, 2006. – Kn.2. – 560 c. [In Ukrainian]

DOI 10.31558/2617-0248.2019.4.7

УДК 327-053.6(4)

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5936-5889>

**Краснопольська Т. М., к. політ. н., доцент, доцент кафедри політичних теорій
Національного університету «Одеська юридична академія» (Україна)**

В статті розглянуто механізм реалізації молодіжної політики ЄС. Визначено, що така політика в Союзі побудована за методом відкритої співпраці (з налагодженням зв'язків по горизонталі та вертикалі). Встановлено, що молодіжна політика ЄС будується на принципі паритетності, що особливо яскраво відображено в Скандинавських країнах.

Визначено, що європейська практика виробила дві стратегії впровадження в життя молодіжної політики: з провідною роллю держави та з широким залученням інститутів громадянського суспільства.

До механізмів реалізації молодіжної політики ЄС віднесені інституційні, політико-правові, організаційні та фінансові. Проаналізовано означені механізми. Розглянуто нормативно-правові акти ЄС, ООН та Ради Європи, що закріплюють принципи, сфери та механізми реалізації молодіжної політики в країнах ЄС.

З'ясовано інструменти молодіжної політики, що застосовуються в рамках ЄС: загальні (молодіжні ради, парламенти, форуми; інформування молоді; політична участь молоді; підтримка молодіжних проектів та ініціатив; розвиток молодіжних організацій, участь молоді у неурядових організаціях і політичних партіях, розширення участі молоді в роботі засобів масової інформації) та спеціальні. Проаналізовано такі спеціальні інструменти, як проект «Структурний діалог», програма «Молодь в дії» та програма «Еразмус+», визначені завдання кожної з них. Розглянуто проекти, що застосовувались в Україні, як учасниці Східного партнерства в рамках означених програм. Встановлено джерела фінансування молодіжної політики, а саме: кошти державного та місцевого бюджетів, а також кошти міжнародних та національних неурядових організацій, спрямовані на реалізацію окремих проектів та програм молодіжної політики як в рамках країн-членів ЄС, так і в межах країн-партнерів ЄС.

Ключові слова: молодіжна політика, механізм реалізації молодіжної політики, інструменти молодіжної політики, ЄС, Східне партнерство.

Krasnopol'ska T. M. EU Youth Policy Implementation Mechanism

The mechanism of implementation of EU youth policy is considered in the article. It is determined that such a policy in the Union is based on the method of open cooperation (with horizontal and vertical links). It is established that EU youth policy is based on the principle of parity, which is particularly evident in the Scandinavian countries.

It is determined that European practice has developed two strategies for the implementation of youth policy: with the leading role of the state and with broad involvement of civil society institutions.

The mechanisms for implementation of EU youth policy include institutional, political, legal, organizational and financial. The identified mechanisms are analyzed. Regulatory acts of the EU, UN and Council of Europe, which set out the principles, spheres and mechanisms of implementation of youth policy in EU countries, are considered.

EU youth policy instruments identified: common (youth councils, parliaments, forums; youth information; youth political participation; support for youth projects and initiatives; development of youth organizations; youth participation in non-governmental organizations and political parties; increased participation) youth in the work of the media) and special. Special tools such as the Structural Dialogue project, the Youth in Action program and the Erasmus + program have been analyzed, and the tasks of each of them have been identified. The projects